No. 2527 Zaterdag 25 Juni 1932. 49ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.-- bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie San Mateo, Tel. 413
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50. voo elken regel meer 10 cts.

„De Dietse Spelers."

Woensdagmorgen zijn ze hier gekomen en vanavond gaat de openingsvoorstelling, met „De Medailles van een oude vrouw", waarmee Willem van der Veer op Curaçao, tevens zijn jubileum tournee aanvangt.

Dezer dagen lazen we in „De Tijd op Zondag" een onderhoud wat L (eon) v. d. B (roeke) had met de leider van het gezelschap,

Hij schreef:

De Dietse Spelers doen van zich spreken....

Mevrouw Rika Hopper geeft Zaterdagavond 28 Mei haar afscheidsvoorstelling vóór haar vertrek met de Dietse Spelers naar West-Indië en Mevrouw Marie van Westerhoven viert Maandag in den Amsterdamschen Stadschouwburg haar 75sten jaardag met de Dietse Spelers...,

Wie ze zijn?

Ik trof toevallig onlangs onzen bekenden tooneelspeler Willem van der Veer, die er de artistieke leider van is, en heb hem laten vertellen. Willem van der Veer heeft enkele jaren terug heel wat geschrijf veroorzaakt door zijn mislukte poging om Hasenclever's „Huwelijken worden in den hemel gesloten" opgevoerd te krijgen en ik moest wel als katholiek journalist zijn bestrijder zijn. Ik heb dat doorzetten van iets, helgeen op een mislukking uitliep, toen intusschen meer aangezien voor wat ik „sportieve koppigheid" zou willen noemen dan voor iets ergers. En ik heb hem bij zijn zilveren jubileum met groote bewondering kunnen eeren voor zijn beelding in „De Medailles van een oude Vrouw", het spel waarin zoowel Rika Hopper als Marie van Westerhoven zulke opmerkelijke vertolkingen der oude vrouw geven.

Welnu Willem van der Veer, die jarenlang een der zeer goede krachten was van de (oude) Koninklijke Vereeniging Het Nederlandsch Tooneel, en in het laatste jaar bij Eduard Verkade speelde, heeft een gezelschap gevormd, waarmede hij gedurende het zomerseizoen een kunstreis naar West-Indië onderneemt.

„Onze reis geschiedt onder de auspiciën van het Algemeen Nederlandsch Verbond" zoo vertelde hij. „Vandaar onze naam met als embleem een varende driemaster die de letters A. N. V. in de zeilen draagt. Het is als 't ware een propagandareis voor onze Nederlandsche taal.

„We vertrekken 3 Juni met de „Crijnssen" uit Amsterdam. Ons gezelschap bestaat uit de dames Rika Hopper. Rie Gilhuys, Tine Medema, en de heeren Kommer Kleyn, Anton Verheyen en Tiemeyer. (Later is de Heer Kommerkleyn uitgevallen en daarvoor de Heer Verbeek in de plaats gekomen.)

„We hebben op ons repertoire „De Medailles van een oude Vrouw", „De Dienstknecht in het huis", verder het blijspel, waarmede Jan Musch zulk een succes heeft gehad: „Als je maar een verleden hebt," en verder nog een Amerikaansche klucht „De Schok". Dan denken we een gevarieerd programma voor één avond nog saam te stellen en zoo mogelijk ook een Vondelavond hier en daar te geven met een vertolking tevens van een oud tooneelwerk als „Lanseloet" of iets dergelijks.

„We reizen eerst naar Curaçao. Van de directie der Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij hebben we een medewerking mogen ondervinden die we buitengewoon op prijs stellen. Ook Suriname heeft ons gevraagd."

En ik las een telegrafische noodiging, waaraan o.a. deze zin: de groep „Antillen dringt aan bezoek Nederlandsch tooneelgezelschap Suriname" en wij zouden de komst van een Hollandsch tooneelgezelschap in Suriname zeer op prijs stellen."

Wellicht komt er nog een bezoek bij aan Caracas en Maracaibo. Doch de afstanden zijn groot en de mogelijkheid is nog onzeker. Van H. M.'s gezant te Caracas Zijn Exc. W. G. E. d'Artillact Brill moet nog bericht gewacht. Inmiddels heeft zich een „comité van aanbeveling" gevormd, waarin verschillende vooraanstaande persoonlijkheden zitting hebben genomen.

„Volgend jaar denk ik naar Zuid-Afrika en New-York te gaan."

Aldus de plannen van Willem van der Veer, die met zijn voorstelling van James M. Barrie's „De Medailles van een oude vrouw" een aanbevelenswaardige vertooning brengt, waarin hij als de Hooglander een zijner beste rollen vond. We hebben als de oude Vrouw, juffrouw Dowey, achtereenvolgens Emma Grammatica, Esther de Boer van Rijk, Tartaud-Klein, Marie van Westerhoven en Rika Hopper gezien. Maar bleef men bij de vergelijking tusschen de Italiaansche meesteresse en de Nederlandsche kunstenaressen soms aarzelen .... de uitbeelding van Willem van der Veer won het zeer zeker op die van zijn Italiaanschen confrater.

Een hartelijk welkom aan het gezelschap en het beste succes.

Koloniale Raad.

Bij den Raad is ingediend een verordening tot wijziging en aanvulling van de verordening van den 30sten Juli 1929 (P. B. 1929 No. 65), houdende vaststelling van bepalingen betreffende het opium en andere verdoovende middelen.

In de memorie van toelichting, lezen we, dat deze verordening is ingediend, om bij de uitoefening van toezicht op den verkoop of de aflevering van verdoovende middelen, een doelmatiger controle mogelijk te maken, alsmede op de vernietiging van onbruikbare verdoovende middelen.

Verder is er nog een artikel aan toegevoegd, waardoor de opium niet meer zal vernietigd worden, maar ter beschikking van den Gouverneur wordt gesteld, want „de opbrengst van den verkoop van in beslag genomen opium is van dien aard, dat zij vooral in deze tijden, waarin geen middel ter stijving van 's Lands middelen verwaarloosd mag worden, niet uit het oog verloren mag worden, terwijl bovendien gehoopt wordt, dat deze maatregel ook van belang zal blijken te zijn voor de bestrijding van den ongeoorloofden handel, die in deze middelen plaats vindt."

Verder heeft de Raad zijn meening gegeven omtrent de

Verordening tot wijziging en aanvulling van de verordening van den 13-den December 1898 (P. B. 1899 No. 8), houdende vaststelling van een reglement op het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao, en aan hunne weduwen en weezen.

We lezen in de algemeene beschouwingen van het Voorloopig verslag:

Is — zoo vroegen de afdeelingen — de geldende pensioenregeling door een ter zake deskundige bestudeerd in het bijzonder voor wat betreft de financieële gevolgen daarvan? De afdeelingen zouden n.l. gaarne willen vernemen of deze regeling voor 's Landskas bezwarend of loonend geacht moet worden te zijn.

Met de strekking van het ontwerp: het verkrijgen van bezuiniging kon men zich algemeen vereenigen, evenals met de voorstellen, die daartoe leiden moeten.

Waar in den laatsten tijd meermalen het voornemen naar voren gekomen is de korting van 5% op de bezoldigingen der ambtenaren aan te wenden tot aflossing der kasvoorschotten (ten deze werd verwezen naar de gouvernements missive. dd. 8 April 1932 No. 1405) zouden eenige leden — zich afvragende of het wel juist zou zijn met een ander doel afgescheiden gelden te bestemmen tot evengemelde aflossing — in verband met de blijkens de eerste alinea der memorie van toelichting voorgenomen vorming van een pensioenfonds, gaarne vernemen of de plannen ten aanzien der bestemming van de opbrengst der korting nu vastere vormen hebben aangenomen en zoo ja, welke.

Andere leden gaven te kennen, dat zij zeer gaarne zouden medewerken aan de plannen ten aanzien van een pensioenfonds, maar waren van meening, dat het daarvoor nu niet de tijd is. Naar hun gevoelen moeten nu in de eerste plaats alle zeilen bijgezet worden ter verkrijging van het noodige evenwicht in de Curaçaosche begrooting, waarna dan zoo spoedig mogelijk aan het plan ten aanzien van het pensioenfonds uitvoering gegeven kan worden.

Eenige leden stelden de vraag of het niet raadzaam zou zijn de West-Indische ambtenaren aan te sluiten bij het Nederlandsche of het Oost-Indische pensioenfonds, waardoor door het grootere aantal der verzekerden in meerdere mate nivelleering van risico's verkregen wordt.

Andere leden meenden, dat de hier bedoelde aansluiting reeds dadelijk, niet zonder financieële bezwaren zal zijn en zouden zich er wel mede kunnen vereenigen, indien daartoe later overgegaan werd, n. l. wanneer het Curaçaosche fonds daartoe financiëel sterk genoeg zal zijn of wel slechts voor, na de totstandkoming der betrekkelijke regeling in dienst tredende ambtenaren.

Verder bevat het voorloopig verslag nog enkele opmerkingen of onderdeelen.

Het 3e Jaarfeest der St. Thomaskring.

Zondagavond had in de zaal van het St. Thomascollege, de plechtige viering plaats van het drie jarig bestaan van bovengenoemde kring.

De geestelijkheid der Stad, met Mgr. Verriet aan het hoofd was er tegenwoordig, verder de Fraters en een beperkt aantal donateurs en genoodigden.

De voorzitter der kring Pater Hulsman opende deze avond met een woord van welkom, bijzonder aan Mgr. Verriet, om wien te begroeten, het jaarfeest was uitgesteld.

Verder zeide de Spr.

De St. Thomaskring is voor U allen, die hier tegenwoordig zijt geen onbekende, maar toch is het een vereeniging, waar u niet veel van hoort.

Wij geven geen publicatie aan de verslagen onzer vergaderingen, noch van de redevoeringen die hier worden afgestoken, omdat we het eens zijn met het Duitsche spreekwoord;

Das Veilchen blüht im Stille

Alleen op ons jaarfeest komen we voor den dag, gelijk het viooltje, wat met een feest op tafel gezet wordt, maar daar ook niet niet altijd zou kunnen blijven staan, zonder zijn groei en bloei te benadeelen.

Onze Thomaskring is ontstaan drie jaren geleden uit een behoefte. Uit een gesprek, wat Spr. op het St Thomascollege had, met den tegenwoordigen directeur Fr. Canutus.

Die jongens van de hoogste klas zagen we zoo spoedig na het verlaten der school afzakken, godsdienstig vooral, maar maatschappelijk ook.

Konden we met die jongens maar in contact blijven, zeide fr. Canutus. Want zijn wensch, ieder jaar bij het verlaten der school geuit, dat de jongens zich nog eens zouden laten zien op het college, werd. o zoo weinig beantwoord.

En met behulp van fr. Rigobert kwam spoedig de St. Thomaskring tot stand.

We begonnen met 18 jongens, waarvan het grootste deel nog lid is in onze vereeniging, die thans 44 leden telt. Geen groot cijfer, maar wat we met opzet zoo beperkt houden. omdat we onze kracht meer willen zoeken in qualiteit dan in qualiteit.

Spr. noemde verder de onmisbare hulp van de fraters voor het werk van de kring. waarvoor hij zijn dank uitsprak.

De vooruitgang, door maandelijksch H. Mis, vorderingen der debatingclub, oprichting van Tennis en Gymnastiek afdeelingen werden dankbaar herdacht.

Om het nut en de noodzakelijkheid van den kring te toonen, wees Spr. op de gevaren die er hier zijn, maar ook op de nog groote maatschappelijke achterstand der katholieken, en de voorname belangen, die ons in de toekomst wachten.

Spr. sloot aldus:

Ons doel dan, zooals ge ziet is in een woord, van onze Jonge mannen, oud-leerlingen van het St. Thomascollege, degelijke katholieken te maken, die later of als leiders of als voorbeelden van oprechte Christelijke levenswandel door het leven zullen gaan in onze Curaçaosche maatschappij.

Mannen waarvan men zal kunnen zeggen; ziet, dat is nu *altijd* een flink degelijk persoon geweest; Ridders zonder blaam: Ridders ook zonder vrees, waar het geldt de belangen te verdedigen van Kerk en Maatschappij.

Navolgers van onzen H. Patroon St. Thomas van Aq. maar ook gelijk hij, voorbeelden van deugd en kennis.

Alle leden van onzen kring willen dat; maar... het vleesch is zwak en de gevaren in onze Curacaosche maatschappij zijn groot, zeer groot.

Daarom vragen we uw steun, van U Mgr. en op de eerste plaats, maar verders van alle paters en fraters en van u allen Dames en Heeren.

Begroetingen hadden er nog plaats door de leden J. C. A Debrot en E. D. Martijn, welke laatste tevens aan Mgr. een bouquet deed aanbieden. Na de Pauze bracht het lid Alfrede Donker Jr. nog een groet aan Mgr. in het Spaansch.

De Secretaris van de Vereening Ch. Debrot, wist op een smakelijke wijze het jaarverslag te geven, waarin de gegevens over het wel en wee van het vereenigingsjaar waren opgenomen.

Een keurig, vlot gespeeld tooneelspel „De moord in de Kolmessergasse" viel buitengewoon in den smaak. De spelers E. Martijn, H. Pietersz, Ch. Debrot, Ph. Tecla, H. de Jongh, A. Kramers en A. Cappelo hadden eer van hun werk, vooral in aanmerking genomen de enkele weken waarin het was ingestudeerd.

Vol bewondering stonden de gasten ook te zien, naar de Acrobatisch standen, die door de gymnastiek afdeeling, onder de pauze werden uitgevoerd onder den bijzonder kundige leiding van den Sergeant der Mariniers Mersie, die ook zeer verdienstelijk de cursussen gaf.

Mgr. zelf sprak ook nog een hartewoord, eerst om zijn dank uit te spreken voor de uitnoodiging, maar ook om de leden in hun verder pogen aan te sporen. Mgr. baseerde zijn woorden op de tekst. Veel zal gevraagd worden van aan wie veel gegeven is. Veel aldus Mgr wordt voor u gedaan: later zullen we dus ook veel van u mogen verwachten. Mgr. spoorde daarom de leden aan trouw te zijn aan de kring en wat hun daar geleerd wordt.

De avond werd verder opgeluisterd door de indrukwekkende zangnummers „Les martyrs aux Arènes" en „Memorare" van het koor der Fraters en de Solozang „De koningsvrouwe" van Fr. Fidelius.

Het keurige orkest, dat in de laatste maanden reeds zooveel verdiensten heeft, onder leiding van Prof J. J. M. Palm, wisselde de verschillende programnummers af.

Een leuke slotzang speciaal voor de kring samengesteld door fr. Candidus, sloot de avond, waarover ieder ten volle tevreden was.

Een nieuwe satanische wet tegen de Mexicaansche geestelijkheid te wachten.

De „Osservatore Romano" bevat een bericht uit Mexico, volgens hetwelk de toestand van de Katholieken in dat land steeds slechter wordt en spoedig op den toestand in Rusland zal gaan gelijken, ja zetfs dezen nog zal overtreffen.

De Mexicaansche regeering is thans bezig, de jeugd systimatisch te demoraliseeren. Hetgeen op de staatscholen voorvalt, is eenvoudigweg satanisch.

Het ergste zijn de toestanden in de staatsscholen van Veracruz, welk gebed gebukt gaat onder de tyrannie van gouverneur Tejada. Hier wordt niet alleen openlijk communistische propaganda gevoerd, maar worden bovendien antigodsdienstige conferenties op de scholen gehouden.

De centrale regeering doet echter als of haar dit alles niet aangaat.

In den laatsten tijd richt zich de vervolging vooral tegen de weinige Katholieke scholen, die nog bestaan. Deze werden door den minister van onderwijs zoo verdrukt, dat het bijna onmogelijk is ze nog langer te houden.

De minister van onderwijs heeft thans een wet uitvaardigd, volgens welke de leerlingen van katholieke scholen bij de jaarlijksche examens welke in het bijzijn van vertegenwoordigers van den staat moeten afgelegd worden, zulke hooge examengelden zullen moeten betalen dat bijna geen enkele katholieke familie ze opbrengen kan.

Inmiddels worden de wetten betreffende de beperking van het aantal geestelijken geleidelijk in alle staten door gevoerd. o.a. ook in den staat Chilmabrua, waar maar één priester de heilige bediening mag uit uitoefenen en in een kerk voor 45000 geloovigen godsdienstoefeningen mag houden!

Communistische en antikerkelijke organisaties hebben in alle staten speciale spionnen aangesteld, die een Katholiek, die de godsdienstwetten overtreedt terstond aanklagen.

Thans wordt weer een nieuwe aanslag op de vrijheid der Mexicaansche geestelijken beraamd. Binnenkort zou een wet uitgevaardigd worden, volgens welke iedere priester, die den Paus gehoorzamheid belooft zijn staatsburgerschap verliest en daardoor ieder oogenblik uit zijn land verbannen kan worden.

Zou deze satanische wet worden aangenomen, dan wordt hiermede de katholieke eerdienst in Mexico geheel opgeheven.

Losse Grepen
uit
Curaçao's verleden

door P. A. EUWENS. O. P.

Het Gouden Jubelfeest van de Inwijding van de Parochiekerk van Pietermaai.

1882 20 April 1932

Per aspera excelsior.
Ondanks moeilijkheden, steeds hooger.

(3.

Het is de taak van den geschiedschrijver, niet alleen de historische feiten te ordenen en te vermelden, maar ook den gouden draad van oorzaak en verband tusschen die feiten op te sporen en bloot te leggen. Ook bij de geschiedenis van de stichting der kerk van Pietermaai brengt dat onderzoek merkwaardige feiten aan het licht, die zoo op het eerste gezicht allicht aan de aandacht zouden ontsnappen. Een korte terugblik in het verleden is daarvoor noodig.

Reeds in de eerste jaren na zijn komst (in 1824) in deze kolonie, had Mgr. Niewindt, waar het pas en gelegenheid gaf, de Overheid er op gewezen, dat wij geen recht hebben den slaaf en kleurling van de beschaving uit te sluiten en andere dan de geldende regels van zedelijkheid op hen toe te passen. Beschaving en besef van zedelijkheid moet hem door godsdienst en onderwijs worden bijgebracht.

Dergelijke idées klonken ongewoon en nieuw. Noch het Bestuur noch de hoogere standen trokken zich van deze ongehoorde nieuwigheden iets aan en zij lieten den bisschop maar alléén ploeteren en zwoegen voor de oprichting van scholen en kerkjes.

Maar de jaren snelden heen en onderwijl gingen de lang miskende denkbeelden van Mgr. Niewindt verwezenlijkt worden. Hoe meer het tijdstip van de afschaffing der slavernij (1863) naderde, des te meer het Bestuur der Kolonie met de hoogere standen zich bezorgd maakten. En onder dien druk zag men nu een merkwaardigen ommekeer. In 1857 vaardigde het Bestuur onder Gouverneur van Lansberge een bevel uit, waarbij de slaveneigenaars als plicht werd opgelegd, dat „hun slaven godsdienstig of ander onderwijs moesten ontvangen" en kort daarop, dat „alle slavenkinderen beneden de 14 jaar christelijk onderwijs moesten ontvangen gedurende twee uur per dag."

Dat was juist waar Mgr. Niewindt reeds bijna 30 jaar geleden op had aangedrongen, doch toen aan doovemansooren aangeklopt. Nu werd het door de tijdsomstandigheden afgedwongen, niet uit bezorgdheid voor de achterlijke beschaving of gebrek aan godsdienstkennis bij den armen slaaf, maar veeleer uit angstige bezorgdheid voor eigen leven. Nu werd opeens de godsdienst de eenige uitkomst en hoop, het eenige redmiddel voor eigen veiligheid.

Want nog altijd waarde er een schrikbeeld in de kolonie rond van wraakzucht en moord bij de herinnering aan de slavenopstand van 1795, die in bloed en tranen was gesmoord. Datzelfde schrikbeeld was opgedoken, toen Mgr. Niewindt in 1828 zijn eerste buitenkerkje op de plantage *Barber* oprichtte, toen alle omwonende planters de hoofden angstvol bij elkaar staken en zich bezorgd afvroegen, wat dat worden moest, wanneer des Zondags in dat kerkje 5 á 600 slaven uit den omtrek de godsdienstoefeningen zouden bijwonen en na afloop hun groot aantal zouden leeren kennen en wellicht plannen beramen van wraakneming en opstand. In plaats van het verleden te herzien en een meer barmhartige behandeling van den slaaf voor te stellen, in plaats van hem onder den invloed van den katholieken godsdienst te brengen, werd juist dit eenige middel, dat den slaaf zou kunnen verbeteren, en alles wat op godsdienst geleek, voor den slaaf overbodig en ongerijmd geacht.

Datzelfde spookbeeld liet ook, toen de vrijmaking in aantocht was, niemand met rust. Want de hartelooze, soms wreede behandeling, die de slaven bij de meeste eigenaars te verduren hadden, schudde nu plotseling het volksgeweten wakker en maakte velen beducht, dat de zwarten op den dag der vrijheid hun jarenlang ingetoomde wraaklust zouden uitvieren in gewelddenarijen, zooals indertijd ook op de Fransche en Engelsche eilanden gebeurd was.

Dit bevel tot godsdienstig onderricht der slaven ontmoette nu in 1857 nergens en bij niemand eenigen tegenstand. In dichte drommen kwamen de slaven opzetten, gretig en begeerig om onderricht te worden. In de stad kwamen elken avond tot 400 slaven en slavinnen in het St. Martinus-Gesticht bijeen om catechismus-onderwijs te ontvangen, wat zij vroeger nimmer hadden kunnen genieten door den onwil der eigenaars. Behalve deze 400 kwamen er elken avond nog ruim 100 andere particuliere en landsslaven in de stad in andere localen voor datzelfde doel bijeen. Even druk liep het in de buitendistricten. Op Sta Rosa werd op vier verschillende plaatsen onderricht in den catechismus gegeven. Wegens de plantage-werkzaamheden, die geregeld voortgang moesten hebben, bestond er overdag voor de slaven niet overal tijd en gelegenheid. Daarom gingen de geestelijken naar de verst verwijderde plantages om daar dagelijks in de avonduren dit onderricht in den godsdienst te geven.

Met dezelfde bereidwilligheid zouden de pastoors ook in vroeger jaren zich voor dit onderwijs beschikbaar gesteld hebben, mits men hun daarvoor de kans geboden had. Nu geschiedde het feitelijk alléén uit angst voor de ophanden zijnde emancipatie, uit vrees dat de slaven, zonder godsdienstige begrippen, misschien bij de vrijlating tot daden van ruw geweld zouden overslaan.

Nog sterker trad zulks aan het licht, toen Koning Willem III op 8 Augustus 1862 het Besluit tot Afschaffing der Slavernij onderteekend had. Dat Besluit moest natuurlijk ook hier in de kolonie worden afgekondigd. Doch de toenmalige Gouverneur J. D. Crol durfde er niet toe overgaan uit vrees voor ongeregeldheden en opstand. Daarom vroeg hij ten slotte de medewerking van den Bisschop.

Eerst na de uitdrukkelijke toezegging van het Hoofd der Missie en der kath. geestelijkheid in de stad en de buitendistricten, dat zij het burgerlijk gezag zouden bijstaan en overal rust en orde waarborgden, deed de Gouverneur overgaan tot afkondiging van het Koninklijk Besluit, dat op 30 September 1862 plaats vond. Alles bleef dien en ook de volgende dagen volkomen rustig. Veertien dagen later zond de Gouverneur J. D. Crol een schrijven (No. 267) gedateerd van 13 October aan Mgr. Kistemaker, Z.D.H. dankzeggend: „voor den herderlijken brief aan de R. C. bevolking gerigt, waarbij in het slot, naar aanleiding van dit verzoek door mij aan U. H. E. daartoe gedaan, een woord van opwekking en vermaning aan de slaven wordt toegesproken, met betrekking tot hunne afgekondigde vrijmaking.

„Het is mij aangenaam U. H. E. mijn dank te betuigen zoowel voor de welwillendheid als voor de treffende wijze, waarop door U. H. E. aan mijn verzoek voldaan is."

Ook de dag der vrijheid, 1 Juli 1863, werd geen dag van opstand en wraak.

De St. Annakerk van Otrabanda bood dien dag een nooit gezien schouwspel. De Gouverneur en alle autoriteiten en vele notabelen woonden de plechtigheden bij, verder was de geheele kerk gereserveerd voor de oud-slaven. — Na het zingen van het *Te Deum* brak er opeens een waanzin van vreugde over de menigte los. Men wenschte elkaar geluk. Dronken en buiten zich zelf van blijdschap en dankbaarheid weenden zij, gilden en schreeuwden zij in uitgelaten luidruchtigheid en vielen elkaar om den hals. — Kapelaan Huigen, die van af het altaar dit tooneel aanschouwde, was zijn aandoening niet meester. In zenuwachtige opgewondenheid vreesde hij voor opstand en meende in dat gegil teekenen van wraak te herkennen. In angst opende hij de deur van het Tabernakel en greep het H. Sacrament en bracht het naar de pastorie in veiligheid, waar de vergaderde geestelijken in groote opschudding geraakten. Maar er dreigde geen enkel gevaar. Alles bleef volkomen rustig. Na afloop der kerkelijke plechtigheid trok de menigte slaven en slavinnen in groepen door de stad, gingen naar het gouvernementshuis en brachten den Gouverneur dank voor de hun door de Regeering geschonken vrijheid. Zij bezochten ook hun vroegere meesters en dankten hen voor alles en boden hun vriendschap en diensten aan. Die dag kenmerkte zich door de meest edele en oprechte gevoelens van louter blijdschap, geluk en dank. — Zoowel Bestuur als ingezetenen, Katholieken, Protestanten en Israëlieten waren eenstemmig in lof voor het werk van vrede en liefde der R. K. Geestelijkheid, wier invloed ten goede men volmondig erkende en hoogelijk apprecieerde.

* * *

Op dien dag der afschaffing der slavernij ontvingen op Curaçao 6751, op Bonaire 758, en Aruba 480 slaven hun vrijheid.

De afschaffing der slavernij was een keerpunt in de geschiedenis onzer kolonie, maar zij is het ook geweest voor de R. K. Missie van Curaçao.

De katholieke Missie kwam in die dagen plotseling te staan voor de oplossing van ontzaggelijke moeielijkheden en het is geen schande dit te bekennen, zij was er niet geheel tegen opgewassen. Dit eischt eenige nadere verklaring, omdat het ook nauw verband houdt met de stichting van de kerk op Pietermaai.

Het pionierswerk, dat Mgr. Nieuwindt hier op Curaçao en de andere eilanden in den loop dier 36 jaar geleidelijk tot stand bracht, was een reuzenwerk, een model van organisatie, bewonderenswaardig om zijn moed en volharding, ongeloofelijk om de beperkte middelen waarover beschikt werd. — Doch zelfs dit reuzenwerk was nog slechts miniatuurwerk, vergeleken met wat nu, bij de afschaffing der slavernij, plots op het program kwam en onmiddellijk nuttig, noodig en noodzakelijk bleek door de onvermijdelijke uitbreiding van het onderwijs, door de vergrooting, uitbouw en vernieuwing van scholen en kerken, omdat nu een veel grooter aantal van vrijen en oud-slaven de kerken zou komen bezetten en een overbevolking van de veel te kleine scholen veroorzaken.

Die jaren tusschen 1857 en 1863 van directe voorbereiding voor de vrijmaking vormde slechts een overgangstijd, een voorloopige toestand, doch liet reeds de stijgende aanwas en toevloed gissen, die ná 1863 in kerk en school te wachten stond en waarvoor de krachten der missie te kort schoten:

a. *door gebrek aan geldmiddelen.* — Men zou over een goudmijn hebben moeten kunnen beschikken om in dien overal opdringenden nood hulp te brengen. Zelfs om het oude bestaande in stand te houden, reikten de middelen niet.

b. *Door gebrek aan de noodige werkkrachten door het onvoldoend aantal geestelijken.* Velen van hen, die reeds 20 en 30 jaar met Mgr. Niewindt hadden saamgewerkt en oud en afgeleefd of niet meer bestand waren tegen het afmattend tropenklimaat, vroegen ontslag. Anderen keerden na hun verloftijd niet weder, terwijl de ledige plaatsen niet meer door nieuwe jonge krachten werden aangevuld.

c. *Vooral miste men de krachtige hand van den grooten organisator.*

De laatste twee jaren van zijn leven was Mgr. Niewindt door allerlei ziekten en kwalen bijna tot werkeloosheid gedoemd. De coadjutor, die hem op zijn verzoek door Rome als zijn opvolger was toegevoegd, de Hoog Eerw. Heer J. F. A. Kistemaker, was reeds sedert 1837 in de Missie werkzaam, had bijna al dien tijd op het eiland St. Eustatius doorgebracht, belast met een uiterst kleine parochie, waar het leven zonder veel bewogenheid tamelijk rustig daarhenen vlood. Nu zag hij zich na 20 jaren kalmen arbeid opeens onverwacht en onvoorbereid overgeplaatst in een meer dan drukken werkkring, die den pastoor dag en nacht geen rust gunde en die zijn werkkracht verre te boven ging. — Na den dood van Mgr. Nieuwindt in Januari 1860, ging de coadjutor reeds vier maanden later naar Holland om de bisschoppelijke wijding te ontvangen en kwam in Juni 1861 weer in de Missie terug. Doch reeds drie jaar later openbaarde zich een gevaarlijke huidziekte, die hem noodzaakte onverwijld een gematigd klimaat op te zoeken. Bijna twee jaar bleef het dobberen tusschen hoop en vrees, doch eindelijk werd de bisschop voor den dienst in de tropen afgekeurd en ontving op het einde van 1866 ook van Rome ontslag. Die toestand van onzekerheid, zonder Apostolischen Vicaris, bleef tot 1870 voortduren.

Men kan in die jaren werkelijk van eenige inzinking der R. K. Missie spreken en het groote gevaar, dat in dien tijd geducht werd, was voornamelijk dat het groote levenswerk van Mgr. Niewindt op Curaçao door gebrek aan geestelijken zou te gronde gaan.

Voor een niet-katholiek valt dat niet zoo gemakkelijk te begrijpen. De priesters, die Mgr. N. in zijn apostolatisch werk ter zijde stonden, waren bijna allen wereldsch priesters, d.w.z. zij behoorden tot geen kloosterorde. Zij kwamen geheel uit eigen vrijen wil en bleven zoolang zij verkozen. Dikwijls werd hun overkomst nog bemoeielijkt, daar zij van hun eigen bisschop in het Moederland geen ontslag konden krijgen, omdat ook deze met gebrek aan priesters te kampen had. Van zooveel wisselvalligheden afhankelijk, was het feitelijk onmogelijk, het minimum getal geestelijken compleet te houden en geregeld aan te vullen, nog veel meer om het langzaam uit te breiden. Het eenige redmiddel was, indien de Missie van Curaçao (zooals ook met die van Suriname en Java gebeurd was) aan een religieuze orde kon worden toevertrouwd, wier leden door belofte van gehoorzaamheid gebonden hier tén allen tijde konden heen gezonden worden. Reeds lang te voren had ook Mgr. N. dat gevaar ingezien en pogingen in dien geest, hoewel zonder succès, aangewend. Met nog meer energie zette Mgr. Kistemaker dit werk voort, reeds tijdens zijn verblijf op Curaçao, ook gedurende zijn eerste en tweede verlof in Holland. Ondanks zijn ziekte ging hij daarvoor naar Rome om bij de Romeinsche Curie deze zaak te bepleiten. En het zal tot zijn onvergankelijke eer en glorie strekken, dat hij deze levenskwestie voor onze Missie tot een gelukkige oplossing wist te brengen. Na lange onderhandelingen vertrouwde de Paus Pius IX den 9 Juli 1868 de Missie van Curaçao toe aan de Hollandsche provincie der Orde der Dominicanen. Voor deze beteekende dit een *„novum decus et onus"*, wel een groote eer, maar werd hun tevens een zeer zwaren last op de schouders gelegd, waartoe zij nauwelijks bij machte waren. Want de kloosterorden in Holland genoten in die dagen pas het eerste vleugje van opleving, na de geweldige crisis van vervolging en verbanning, van confiscatie en opheffing, van gedwongen uitsterving, waaraan zij ten gevolge van de Hervorming, Josephinisme, Fransche Revolutie en de bemoeizucht van Koning Willem I waren blootgesteld geweest.

Wat op eigen gezag aanvaard, bijna aan vermetel vertrouwen grensde, werd nu door het bevel van den Paus een bewijs van kinderlijke gehoorzaamheid en onwankelbaar Godsvertrouwen, dat zich uitte door het antwoord van den Provinciaal Overste aan het bevel van den Paus: *„In verbo tuo laxabo rete"*, *„op Uw woord zal ik het net uitwerpen"*. Dat woord van kinderlijke onderworpenheid en vertrouwen werd de grondslag voor den zegen des Hemels, die sindsdien in zoo ruime mate zoowel aan de Dominicanen in Nederland als aan de Missie van Curaçao als belooning ten deel viel.

Na dit algemeen historisch overzicht kan de lezer zich beter een oordeel vormen, met welke enorme moeielijkheden de Missie te worstelen had om het hoofd boven water te houden; in- en uitwendige moeielijkheden, waarvan de voorbereidende werkzaamheden van den kerkbouw op Pietermaai wel op de eerste plaats den terugslag moesten opvangen.

(Wordt vervolgd)

BERICHTEN.

Mgr. Verriet op Vormreis.

Vanaf Zaterdag (heden) avond tot a. s. Donderdagavond is Mgr. Verriet op Vormreis in de benedendistricten en zal in die dagen geen audientie verleenen. Voor dringende zaken zal men zich kunnen wenden tot den Hoog Eerw. Pater Vicarius van den Elzen.

Consacratie der H. Familiekerk.

Woensdagmorgen heeft Mgr. P. I. Verriet plechtig de H. Familiekerk geconsacreerd.

De plechtigheid begon om 7 uur en duurde tot half elf.

Tal van geestelijken assisteerden hierbij den bisschop. Ook tal van geloovigen woonden de plechtigheid bij, eerst buiten, later vulden ze geheel het kerkgebouw.

La Charité voor R. C. C.

Zaterdagavond speelde La Charité voor de Racing Club Curaçao, in het Theater Brion. De zaal was goed bezet. Een bijzondere attractie was dezen avond het spel der familie Mora.

Goede reis.

Donderdag vertrok met de „Simon Bolivar" naar Holland, de Hr. A. G. Statius Muller, oud-voorzitter van den Kolonialen Raad.

Welkom.

Woensdag arriveerde hier de Eerw. Frater Maxentius, indertijd Directeur van Scherpenheuvel.

Fr. Maxentius is een oud gediende in onze Missie, waar hij tal van vrienden heeft, die den sympathieken frater weer gaarne in hun midden hebben.

Goede Reis.

Met het S.S. Barneveld vertrekken Dinsdag naar Holland de Eerw. Fraters Radulphus en Gerontius, tot het bijwonen van het kapittel hunner congregatie en de verkiezing van de Superior-Generaal.

Vliegende Winkels.

Er circuleeren hier volgens La Prensa, twee verzoekschriften ter onderteekening, om de hulp van het Gouvernement te verzoeken tegen de marskramers.

Als we ons nog goed herinneren; zouden de wetten die indertijd in Nederland gemaakt zijn tegen de vliegende winkels, tegen de bestaande misbruiken wel wat kunnen doen.

Is een toestand al we thans hebben op de Ruyterkade wel houdbaar?

Concurrentie is goed, maar kan ook te ver gaan.

Bovendien meenen we ook dat het afbetalingsysteem van genoemde marskramers, zeer nadeelig is voor de economische toestand van ons volk.

Ons beste succes aan de circulaires en de onderteekenaars.

Nieuwe Firestone banden.

We vonden in de plaatselijke bladen een advertentie met de verwonlijke aanbieding, tot een vlucht met nieuwe bestuurbare luchtschepen.

We hebben zelf ook zoo'n tocht gemaakt.

Maar ... per auto, de „dirigible balloon" zit in de wielen, een nieuw soort band, die de autotocht maakt tot een luchtreis.

De agent der Firestone de Hr. A. D. Capriles, Heerenstraat No 20 is gaarne bereid de verdere inlichtingen te verschaffen. Voor Otrabanda is het misschien gemakkelijker zich te wenden tot den sub-agent de Hr. Harry de Jongh.

Terug van de Bovenwinden.

Woensdag keerde vergezeld van zijn Adjudant Z. E Gouverneur van Slobbe per S.S. Atlas weer van de Bovenwinden terug.

Naar men ons vandaar mededeelde, draagt de Gouverneur de voldoening mee, dat de eilanden volgens mededeeling van de landraden, vóór de stoomverbinding zijn.

„De Dietse spelers."

Donderdagmorgen werd dit Nederlandsch tooneelgezelschap door Z.E. den Gouverneur in audiëntie ontvangen.

Correspondentie.

De Heer A. F. Angulo, consul van Columbia, was zoo beleefd ons een schrijven te zenden, naar aanleiding van ons artikel van 18 Jnni „Miss Columbia."

Het doet ons leed, dat de Hr. Angulo in het gewraakte artikel een aanval gelezen heeft op den persoon van Mej. Gutierrez Villa. Dit is absoluut onze bedoeling niet geweest. De vermelding dat haar verloofde meereisde, (van haar vader was dit wel vermeld) hebben wij daarom nog medegedeeld als een goede noot voor bedoelde persoon.

Wellicht zijn we in den aanval op het systeem, van schoonheidswedstrijden, wat we moeten blijven afkeuren, wel wat te persoonlijk geworden, wat ons des te meer spijt, wanneer de persoon in kwestie gelijk de Hr. Angulo mededeelde, iemand van onbesproken gedrag is, en door de regeering van zijn land afgevaardigd om Columbia te vertegenwoordigen.

Mgr. Verriet op Sta. Rosa.

Zondagmorgen is Mgr. Verriet plechtig onvangen in de kerk van Santa Rosa. Hierna las Z. H. E. de H. Mis voor de parochie, waarna hij den Pauselijken zegen gaf.

De muziek van Scherpenheuvel luisterde de plechtigheid op.

Welkom.

Zaterdag keerde hier weer terug, de Hr. S. M. L. Maduro, lid van de Raad van Bestuur, en Consul van Frankrijk, Cuba en Costa Rica.

Nieuwe dokter.

De familie Deschamps, directeur van de All America cable, heeft bericht ontvangen, dat hun zoon aan de Universiteit van Parijs geslaagd is tot dokter in de medicijnen.

Onze beste wenschen.

ST. CECILIA.

Programma der uitvoering op Zondag 26 Juni a.s. des avonds om 7½ uur op het Brionplein.

1. Helden-Parade Marsch — Blankenburg.
2. Ungausche Lustspiel Ouverture — Kéler Bèla.
3. Amorettentänze Walzer — J. Gung'l.
4. *a* Sombras Queridas Danza — J. Blassini.
   b Tristes Recuerdos Valse — J. Boskaljon.

PAUZE.

5. La Czarine Marzurka Russe — L. Ganne.
6. Ein Walzertraum Fantaisie. — O. Strauss.
7. Nélide Foxtrot — E. Fiaccone.
8. Ecos Curaçaoleña Potpourri — J. Boskaljon.
9. Our Director Marsch — T. Bégelow.

De Dietse spelers.

Voor de kleine veranderingen welke zijn aangebracht in de speelavonden van het Nederlandsch Tooneelgezelschapin de Stadsschouwburg verwijzen we naar die *kleine* advertentie van het Algem. Ned. Verbond in dit blad.

Nieuw lid v/d Koloniale Raad.

In de vacature Beaujon heeft H. M, de Koningin benoemd tot lid van den Koloniale Raad der Hr. J. H. Sprockel, hoofd van de Hendrikschool.

Deze benoeming van H. M. is geschied buiten voordracht van den Raad om (Dr. Maal en de Hr. Kies.)

Van harte juichen we deze benoeming. Een oud-voorzitter van de R.K. Volksbond is wel op zijn plaats in onze Volksvertegenwoordigiging.

WEDSTRIJD-PROGRAMMA.
Zondag 26 JUNI 1932.

MUNDO NOBO.
„Wilhelmina-Beker"
Volharding — Van Nes
Aanvang 4.45 precies.

ASIENTO-TERREIN.
„Wilhelmina-Beker"
Asiento — Trappers
Aanvang 4.45 precies

R. C. C.-TERREIN.
1ste klasse;
Goahead — R. C. C.
Aanvang 4.45 precies

Albert Thomas en de Paus.

Eenige weken geleden hebben we het overlijden medegedeeld van den grooten socialist Albert Thomas.

Ofschoon we het principieel natuurlijk niet met hem eens zijn, hebben we toch een zeer groote waardeering voor zijn werk als directeur van het Internationale arbeidsbureau te Geneve: Het eenige bureau van den volkeren bond, wat op successen, bogen kan.

We lazen nu deze week in de N. R. C. de volgende aardige anacdote over Albert Thomas.

De vorige herfst was wijlen Albert Thomas te Rome voor een internationale conferentie. Hij wou graag den Paus bezoeken, maar de gedachte aan den verplichten knieval schrikte hem af. Die bedenking kwam den Franschen gezant ter oore, die hem onmiddelijk zijn geneesheesheer zond met de boodschap:

„Ik feliciteer u, dat de wonden aan de knie zoo goed genezen zijn".

Thomas zette groote oogen op en de dokter ging onverstoorbaar door: „Ja die wonden, die u nog beletten te knielen, en waarvoor ik dit certificaat heb opgemaakt."

De Directeur van het Internationale Arbeidsbureau begreep en werd door de beminnelijke ontvangst van den Paus bekoord.

Het weekblad "Carrefour" vertelt, dat de receptie, oorspronkelijk op vijf minuten gesteld, bijna drie kwartier duurde.

Bij het afscheid zou de Paus den socialist zoo innemend hebben toegesproken, dat deze spontaan op de knieen viel en den ring kusle.

„Ik dank God" liet de Paus er schalks op volgen, „dat de wonden aan uw knie zoo volkomen genezen zijn."

Deze anecdote over Albert Thomas brengt de „Msbd.' een soortgelijke in herinnering van Adolphe Thiers den eersten president der Fransche Republiek.

Adolphe Thiers zou een reis naar Rome maken en bij die gelegenheid ook een bezoek afleggen bij den Paus Pius IX. De radicale dagbladen brachten Thiers dadelijk in herinnering, dat hij als vrijdenker dan voor den Paus zou moeten knielen.

Maar Tiers liet hun weten, dat hij; Thiers, zeker niet voor den Paus zou knielen.

Natuurlijk werd dit ook op het Vaticaan bekend.

Op den dag nu dat Thiers den Paus zou ontmoeten, gebeurde het, dat op hetzelfde moment dat de heilige en zachtmoedige Pius de Negende de receptiezaal binnenkwam en den president tegemoet trad, Adolphe Thiers, bevangen door de grootheid van het moment, spontaan op z'n knieën zonk.

De Paus hief hem op en vroeg beminnelijk: „Waarover zijt gij gestruikeld, mijn zoon?"

En Adolphe Thiers antwoordde ontroerd: „Over uwe grootheid, Heilige Vader."

POLITIE BERICHTEN.

Afgifte werd gedaan van inbraak in de zaak van J. M. E. aan den Roodeweg alhier, in den nacht van 22 op 23 Juni. Een bedrag van F. 90—. wordt vermist. Vermoedelijk is met een breekijzer een luik opengebroken, waardoor toegang tot het perceel werd verkregen. Recherche heeft het onderzoek.

Bekendmaking.

De Commissie bedoeld in artikel 61. a der Algemeene Politiekeur 1917 (vaststellen tarieven van huurauto's) brengt ter kennisse van het publiek dat ingevolge de Beslissing van Zijne Excellentie den Gouverneur van Curaçao in het sedert 1 Mei 1932 in werking getreden tarief, de volgende verandering wordt aangebracht:

De cijfers „3" van de tusschen haakjes geplaatste woorden (hoogstens 3 personen) te wijzigen in „2" en dienovereenkomstig het woord „drie" in de daarop volgende zinnen te wijzigen in „twee".

Tevens wordt bekend gemaakt dat

a. Onder *een rit* wordt verstaan; „Het rijden in een huurauto vanaf een officieel door de politie erkende standplaats voor huurauto's tot een vooraf op te geven punt, zonder onderbreking".

b. Bij *toeren* binnen of buiten het Stadsdistrict zijn de kosten van het bruggeld voor rekening van den passagier.

De Heer en Mevrouw

Jan G. Nieuwenhuizen de Marchena

geven hiermede kennis van de geboorte van hun dochter

Elvira

23 Juni.

Aankomst en vertrek der schepen in de week van 26 Juni—2 Juli 1932.

S.S.	Aank	Van	Vertr.	Naar
Ingrid Horn	26	Hamburg	26	Cartagena
Tachira	26	New-York	26	Maracaibo
Carabobo	26	Maracaibo	26	New-York
Trujillo	28	La Guaira	28	Aruba-Maracaibo
Tamaroa	28	Southampton	29	Cristobal-New-Zeeland
Medea	29	New-York	29	Aruba-Maracaibo
Amasia	29	Cristobal	29	Hamburg
El Libertador	29	Maracaibo-Aruba	29	La Guaira
Syra	29	Cristobal	29	Hamburg
Designer	29	Liverpool	30	Cristobal
Galicia	30	Mexico	30	Hamburg
Carl Legien	30	Cartagena	30	Hamburg
Vestvangen	30	New-Orleans	1/7	Paramaribo
Ruahine	30	Londen	1	Cristobal-New-Zeeland
Virgilio	1	Costa del Pacifico	1	Genua
Colombie	1	Le Havre	1	Cristobal
Barneveld	1	Costa del Pacifico	1	Rotterdam-Amsterdam
Luna	1	Maracaibo	1	New-York
El Libertador	1	La Guaira	1	Maracaibo
Miranda	—	Curacao	1	Maracaibo
Alemania	1	Curacao	2	Aruba-Maracaibo
Orinoco	1	Hamburg	2	Pt. Limon
Trujillo	2	Maracaibo-Aruba	3	La Guaira

Buitenlandsch overzicht.

De oogen van geheel de wereld zijn thans gericht op de **conferentie van Lausanne**. Zal deze het verlossende woord komen brengen?

De besprekingen over de herstelbetalingen zijn reeds verschoven tot het einde van de conferentie, een slecht teeken. Men was op een dood punt gekomen. Duitschland beweerde dat het niets betalen kon, en Frankrijk wilde, dat er tenminste iets zou betaald worden.

Engeland en de Ver. Staten nemen een zeer welwillend standpunt in, ten opzichte der oorlogschulden. De laatste willen ze zelfs laten vallen, mits Europa maar tot overeenstemming komt in de vermindering der bewapening.

Van hoe groot belang dit zijn zou, moge blijken uit de statistiek die daaromtrent verschenen is over het jaar 1930.

In genoemd jaar bedroeg de uitvoer van wapenen 55 millioen dollar. waarvan uit Groot Bretagne 17 millioen. Frankrijk 7 millioen. V. S. 6½ millioen, en Czecho Slowakije 5¼ millioen.

China importeerde voor 7 millioen.

Chili voor 3 millioen en Japon voor 1 millioen.

Intusschen hebben Belgie en Holland te Lausanne een douaneovereenkomst geteekend, welke beschouwd wordt als de eerste stap voor de vermindering der wereldtarieven.

In **DUITSCHLAND** blijft na de val van Bruening en de ontbinding der Rijksdag de toestand onzeker.

Da Nazis bewust thans van hun macht, hebben reeds de volledige vrijheid geeischt voor de Nazitroepen.

In **Spanje** zijn thans alle goederen van den ex- koning aan den Staat vervallen verklaard.

Van stakingen hoorden we deze week in de nieuwe republiek niet, wel van een monarchistisch complot dat ontdekt werd.

Ook **in Italie** hoort men telkens van samenzweringen tegen de regeering. In de afgeloopen week werden twee samenzweerders Bardelotto en Bavone gefusileerd.

In **Rusland** hebben de Sovjets onderhandelingen geopend met Turkije over de opening der Dardanellen, die nog steeds voor oorlogschepen gesloten zijn.

Of deze onderhandelingen in verband gebracht moeten worden met een uitlating van den Generaal Blücher, de bevelhebber der Sovjets in het Oosten. dat een oorlog met Japan onvermijdelijk is?

Het is in het **Oosten** nog alles behalve rustig. De ellende daar is nog vergroot door een ernstige cholera-epidemie, die volgens de laatste berichten in Shanghai reeds 520 menschen geeischt heeft.

Ook in de nieuwe socialistische republiek van **Chile** heerst nog onrust. Een contrarevolutie, gepoogd door een deel der luchtvloot schijnt echter onderdrukt.

De Amerikaansche regeering heeft gemeend, de steun der nieuwe regeering te moeten vragen voor de levens en bezittingen der Amerikanen.

In **Mexico** is in Morelia weer een opstand geweest tengevolge der draconische wetten tegen de kerk.

Herhaalde malen is verder in de afgeloopen week het land geteisterd door aardschokken o a. in Colina en Mexico City.

Schoolvereeniging „Negropont" Emmastad.

Het bestuur der Schoolvereeniging „Negropont" deelt mede, dat de gelegenheid bestaat tot aangifte van nieuwe leerlingen voor de Kleuterklasse, de 7 klassen der lagere school en de te openen 8ste klasse (MULO-klasse).

Het onderwijs sluit geheel aan bij het onderwijs in Holland.

Het nieuwe schooljaar vangt aan 5 Augustus a.s.

Het Hoofd der school, de Heer J. RUSTIGE Jr., Emmstad No. 8 telefoon No. 89, is gaarne bereid alle gewenschte inlichgen te verstrekken.

„BEKENDMAKING".

Wij deelen hierbij aan onze stroomverbruikers mede, dat wij wegens noodzakelijk te verrichten werkzaamheden aan ons transformatorhuis te Plantersrust, genoodzaakt zijn op Zondag 19 Juni 1932 van des voormiddags 7 uur tot des namiddags 2 uur de stroomlevering in deze omgeving te onderbreken.

Men gelieve van deze mededeeling goede nota te nemen en de storingsdienst niet onnoodig op te bellen.

N.V. NEDERL.-INDISCHE GAS-MAATSCHAPPIJ.
ELECTRICITEITBEDRIJF CURAÇAO.

Groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond.

Het Nederlandsch Tooneelgezelschap in den Stadsschouwburg.

Vastgesteld speelplan.

Zaterdag 25 Juni	„De medailles van een oude vrouw." (abonnementsvoorstelling)
Zondag 26 Juni	„De dienstknecht in het huis." (abonnementsvoorstelling)
Dinsdag 28 Juni	„Klein tooneel," (abonnementsvoorstelling)
Woensdag 29 Juni	Bezoek aan Aruba.
Zaterdag 2 Juli	„De medailles van een oude vrouw" (speciale voorstelling, waarvoor abonnementen niet geldig zijn)
Zondag 3 Juli	„De Schok" (abonnementsvoorstelling)
Woensdag 6 Juli	„Als je maar een verleden hebt" (abonnementsvoorstelling)
Vrijdag 8 Juli	„De Schok" (speciale voorstelling, waarvoor abonnementen niet geldig zijn)

ALLE VOORSTELLINGEN BEGINNEN OM **HALF NEGEN** PRECIES.

Programma's met rolverdeeling zijn verkrijgbaar bij den ingang van de Schouwburg tegen betaling van 25 cent per stuk.

1—2

KON. NED. STOOMBOOT MIJ. N.V.
Afvaarten van Curaçao.

Naar Santa Marta, Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal en Pto. Limon:

„Colombia"	4 Juli
„Venezuela"	20 Juli
„Costa Rica"	1 Augustus
„Simon Bolivar"	17 Augustus

Passages naar New York, New Orleans en Havana via Cristobal in connectie met de voornaamste lijnen van Cristobal worden verstrekt tegen gereduceerde prijzen.

Naar Pto. Cabello, La Guaira, Trinidad, Barbados, Plymouth, Havre, Amsterdam en Hamburg:

„Crijnssen"	7 Juli
„Colombia"	21 Juli
„Venezuela"	4 Augustus
„Costa Rica"	18 Augustus

Naar Port au Prince en New York:

„Cottica"	11 Juli
„Van Rensselaer"	1 Augustus

Passages naar Europa via New York in connectie met de voornaamste lijnen van New York worden verstrekt tegen gereduceerde prijzen.

Naar Pto. Cabello, La Guaira, Guanta, Cumana, Pampatar, Carupano, Trinidad, Georgetown, Paramaribo, Madeira, Plymouth, Havre en Amsterdam:

„Stuyvesant"	10 Juli
„Cottica"	31 Juli

Naar Pto. Cabello en New York:

„Luna"	1 Juli
„Medea"	8 Juli

Direct naar La Guaira:

„El Libertador"	29 Juni
„El Libertador"	13 Juli

Naar Cristobal en Pacific Kust:

„Baarn"	14 Juli
„Bodegraven"	4 Augustus

Naar Rotterdam via Liverpool:

„Barneveld"	28 Juni
„Jason"	22 Juli

Naar Bonaire, Sint Thomas, St. Martin, Saba, St. Eustatius en St. Kitts:

„Atlas"	25 Juni	9 a.m.
„Atlas"	9 Juli	
„Atlas"	23 Juli	
„Atlas"	6 Aug.	

Naar San Juan de P. R., San Pedro de M. en St. Domingo City:

„Barait"	7—10 Juli

Naar Kingston, Port au Prince, (opt. Hait. Havens,) San Pedro de M. en Sto. Dom. City:

„Barait"	21 Juli

Naar Maracaibo via Aruba:

„Medea"	29 Juni	10 p.m.
„Amor"	6 Juli	
„Flora"	20 Juli	
„Luna"	27 Juli	
„Amor"	10 Aug.	

VAARPLAN SS. „EL LIBERTADOR":

Vertrek van CURACAO	Donderdag	23 Juni	2 p.m.
Aankomst te Aruba	Donderdag	23 Juni	8 p.m.
Vertrek van Aruba	Donderdag	23 Juni	9 p.m.
Aankomst te Maracaibo	Vrijdag	24 Juni	11 a.m.

VERVALLEN AFVAARTEN.

Vertrek van Maracaibo	Dinsdag	28 Juni	2 p.m.
Aankomst te Aruba	Woensdag	29 Juni	5.30 a.m.
Vertrek van Aruba	Woensdag	29 Juni	7 a.m.
Aankomst te CURACAO	Woensdag	29 Juni	1 p.m.
Vertrek van CURACAO	Woensdag	29 Juni	6 p.m.
Aankomst te La Guaira	Donderdag	30 Juni	8 a.m.
Vertrek van La Guaira	Donderdag	30 Juni	5 p.m.
Aankomst te CURACAO	Vrijdag	1 Juli	7 a.m.
Vertrek van CURACAO	Zondag	1 Juli	2 p.m.
Aankomst te Maracaibo	Zaterdag	2 Juli	8.30 a.m.
Vertrek van Maracaibo	Zaterdag	2 Juli	2 p.m.
Aankomst te Aruba	Zondag	3 Juli	5.30 a.m.
Vertrek van Aruba	Zondag	3 Juli	7.30 a.m.

N. B. Aan boord van de Colon- en Suriname-Lijn-Schepen worden geen bezoekers toegelaten, tenzij in het bezit van een toegangskaart uitgegeven door het Hoofdagentschap.

Alle aanvragen voor lunch en diner aan boord van de Colon- en Suriname-lijn-schepen, gedurende het oponthoud in deze haven, moeten gericht worden aan het Hoofdagentschap.

Toegang tot de Westwerf: UITSLUITEND via het hek aan de Havenstraat.

Eucharistisch congres vereenigt alle krachten.

Valera en Cosgrave als dragers van den Baldakijn.

Volgens de laatste berichten over de voorbereidingsmaatregelen voor het Internationaal Eucharistisch Congres te Dublin, dat deze week geopend is, zijn thans onder devoornaamste Iersche autoriteiten 16 personen uitgekozen, die het voorrecht zullen hebben, in de processie met het Allerheiligste het baldakijn te mogen dragen. Met algemeene stemmen werden o.a. gekozen: de President van de Iersche Vrijstaat, de Valera; de Vice-president, Sean O'Kelly; W. T. Cosgrave, de leider van de oppositie; Alfred Byrne, de eerste Burgemeester van Dublin en Dr. Denis Coffey, de Rector der Universiteit.

De geheele bevolking van Dublin, zoowel de Protestanten als de Katholieken, werken mede aan de voorbereiding van het Congres. Dagelijks worden nieuwe plannen en voorstellen ingediend, om deze gebeurtenis tot een ongekend nationaal feest te maken. Zoo is er o.a. voorgesteld, om op eenige daartoe geschikte bergtoppen eikenboompjes te planten, die nog eeuwen lang de herinnering aan het Congres, als een der grootste gebeurtenissen in de geschiedenis van Ierland, zullen levendig houden.

Ook de radiodienst zal een belangrijke rol vervullen. In de straten der stad worden luidsprekers geplaatst, die niet alleen de voordrachten en plechtigheden zullen uitzenden, maar waarmee ook inlichtingen aan vreemdelingen en buitenlanders zullen verstrekt worden. Deze inlichtingen zullen in verschillende talen, onder andere in het Latijn, worden uitgezonden.

De nieuwe Minister van de Posterijen en Telegrafie heeft bij een zijner eerste besluiten bekend gemaakt, dat de afwerking van het in aanbouw zijnde 100 Kiliwatt-radiostation zooveel mogelijk zal bespoedigd worden zoodat deze zender, die sterker is dan alle andere Engelsche stations, bij den aanvang van het Congres in gebruik kan genomen worden.

Amerikanen op weg.

60 Amerikaansche bedevaarten, die het Congres zullen bezoeken, zijn reeds uit New-York vertrokken.

In totaal worden 10.000 à 20.000 Amerikanen verwacht.

De openingsplechtigheden van het Eucharistisch Congres van Dublin hebben Woensdag 22 Juni des namiddags om drie uur in de Pro-Kathedraal van St. Mary een aanvang genomen.

Niet alle bedevaartgangers zullen natuurlijk een plaats hebben kunnen krijgen in de Kerk. Zij biedt nauwelijks ruimte voor de aanwezige geestelijke en wereldlijke autoriteiten en hooggeplaatste genoodigden. Door middel van zeer krachtige luidsprekers zullen de plechtigheden in de straten de plechtigheden evenwel goed kunnen volgen.

Terwijl het koor „Ecce Sacerdos magnus" zingt, doen de Kardinalen met hun gevolg hun intocht in de kerk. De stoet wordt geopend door hunne hoogwaardige Excellenties Mgr. Heylen, den President van 't Permanent Comité der Internationale Congressen, en Mgr. Edward Byrne, den Aartsbisschop van Dublin, die den Kardinaal Legaat zullen begeleiden.

Het feest wordt geopend met toespraken van Mgr. Heylen, waarna de Kardinaal Legaat een rede zal houden.

Dublin's kerken.

Evenals in Madrid vindt de reiziger in Dublin tot zijn verbazing geen enkele schoone Katholieke kerk. Dit is evenwel altijd niet zoo geweest, want alle katholieke kerken zijn op het einde der zestiende eeuw aan de Katholieken ontnomen. Van de 35 die de Protestantsche minderheid thans in het bezit heeft, waren er 2 Katholieke kathedralen. de St. Patrickskerk en de Kerk van de Allerheiligste Verlosser. De tegenwoordige Pro-Kathedraal, die toegewijd is aan de Onbevlekte Ontvangenis en een eeuw geleden voltooid werd, kan deze twee eerbiedwaardige gedenkteekenen uit de middeleeuwen niet evenaren.

Zij is een alleszins voortreffelijke navolging van het Grieksch Dorische architectuur, maar het is slechts een matige lofprijzing vooreen katholiek godshuis, wanneer men zegt, dat het een goede copie is van een heidensche tempel. Een zuilengang, gecopieerd naar den Theseus-tempel te Athene en die van Paestum bij Napels en een interieur dat gemodelleerd is naar de niet zeer origineele kerk van St. Philippe de Roule te Parijs, vormen tezamen één geheel waarvan geen enkele diep-Christelijke of ook maar architectonische gedachte uitgaat en noch het schoone en zuivere geloof der inwoners van Dublin, noch de onvergetelijke traditie hunner stad worden daardoor geëerd. Van slechts weinige andere kerken van Dublin kan men zeggen, dat zij in haar soort verdienstelijke bouwwerken zijn. De pseudoklassieke stijl past niet in de atmosfeer van Dublin. Dit gebrek aan oorspronkelijkheid wordt nog verergerd door het streven naar „kolossale" effecten. Wat in Rome past, wijl het tot stemming en de historische ontwikkeling van de stad behoort, kan in Dublin geheel misplaatst zijn. De beide kathedralen die de Protestanten ontnomen hebben, belichamen den geest van het Iersche Katholicisme, het Apostelgenie van St. Coloban en St. Patrick.

Postzegels van het Congres.

De Postzegels, die ter gelegenheid van het Eucharistische Congres uitgegeven worden, zijn reeds in Mei in omloop gebracht. De teekening van deze zegels die een frankeerwaarde hebben van 2d. en 3d., is ontworpen door Prof. G. Atkinson en vertoont een kelk met een kruis waaromheen het inschrift „Internationalis Congressus Eucaristicus MCMXXXII.

Het gevolg van den kardinaal Lauri, den Pauselijken Legaat naar het Congres te Dublin bestaat uit de volgende personen: Mgr. Domenico Tardini ondersecretaris van de Congregatie voor buitengewone kerkelijke aangelegenheden; Mgr. Franciss Spellman van de Pauselijke Staats-Secretarie; Mgr. Guisseppe Calderari, Pauselijke ceremoniemeester. Verder Mr. Commendatore Mgr. Alberto Vignoli, Voorzitter van de Katholieke actie te Rome en Commendatore Pericoli, Pauselijke kamerheeren.

Het wereldgebeuren te Dublin.

Een .... spionnagebureau.

Onder de velerlei berichten over het Eucharistisch Congres te Dublin trekt de aandacht de volgende mededeeling van het „Vaderland":

„Evenals bij het Congres te Amsterdam zal het Protestantsch Verbond weer een Intern. Protestantsch Persbureau te Dublin oprichten. Prof. Paul te Belfast, die reeds te Amsterdam meeliep, zal het persbureau leiden. De berichten worden gratis per vliegpost overal heen verzonden. Het bureau wil een soort contrôle zijn en het protestansch oordeel over het op het Congres verhandelde wereldkundig maken. Volgens de Prot. Rundschau was de berichtgeving te Amsterdam zoo betrouwbaar en objectief, dat zelfs de R. K. pers de berichten opnam."

Wat dit laatste betreft, dat zal er wel bijgemaakt zijn van wege de mooiigheid. In Nederland althans heeft de R-K. pers niets van die berichtgeving gemerkt.

Overigens. het is wel merkwaardig, dat dit Protestantsch Verbond het noodig oordeelt het Eucharistisch Congres met 'n eigen persbureau na te reizen. Of dat congres ook een wereldgebeuren is!

Intusschen zal dat bureau wel eenigszins andere bedoelingen, hebben dan hier meegedeeld wordt. Het bericht spreekt zich dan ook niet onaardig tegen. De berichtgeving is „betrouwbaar en objectief." Jawel, maar het bureau wil „een soort contrôle zijn en .... het protestantsch oordeel over het op het congres verhandelde wereldkundig maken.' Wat toch wel iets anders is dan objectiviteit.

De naamplaat van de Emden.

Naar Wolff uit Berlijn meldt, heeft Sir Horace Rumbold, de Engelsche ambassadeur, den rijkskanselier kennis gegeven van het voornemen van de Australische regeering om de naamplaat van de Emden uit erkentelijkheid voor de ridderlijke houding van haar bemanning terug te geven.

Dr. Brüning heeft den ambassadeur namens de Duitsche regeering dank gezegd voor deze edelmoedige aanbieding.

De Emden was de vermaarde Duitsche lichte kruiser, die in de eerste oorlogsmaanden de Engelsche en geallieerde koopvaardij in de Indische wateren zooveel nadeel heeft berokkend. Von Müller, haar commandant, toonde een groote mate van ridderlijkheid en menschenliefde door steeds te zorgen voor de veiligheid van de opvarenden der schepen, die hij tot zinken bracht. Onder het wegbrengen van een convooi Australische troepen naar Engeland kreeg de Australische kruiser Sydney bericht, dat de Emden zich bij de Cocoseilanden bevond. De Sydney wist haar te verrassen en dreef haar, wrak geschoten, op de kust van North Keeling. Bij dit gevecht op 9 November 1914 kwamen 230 koppen van de Emden om het leven. Von Müller behoorde tot de geredden en de Australische commandant stond hem toe zijn sabel te behouden. Dit was het eerste wezenlijke gevecht van de Australische marine en daarom zijn de relieken van de Emden aan verschillende Australische steden toebedeeld.

Een tweede Emden is in 1915 gebouwd en is in 1920 aan de geallieerden uitgeleverd, een derde Emden in 1925 te water gelaten als eerste van de nieuwe kruisers van het nieuwe Duitschland. Dit schip bracht eenige jaren geleden een bezoek aan Curaçao.

GROEP NEDERLANDSCHE ANTILLEN van het ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND.

Voorloopig speelplan.

Zaterdagdag 25 Juni:
Openingsvoorstelling: „De medailles van een oude vrouw."
Zondag 26 Juni:
Tweede voorstelling: „De dienstknecht in het huis."
Dinsdag 28 Juni:
Derde voorstelling: „Klein tooneel en voordrachtkunst."
Donderdag 30 Juni:
Vierde voorstelling: „Als je maar een verleden hebt."
Zaterdag 2 Juli:
Vijfde voorstelling: „De Schok."

Het ligt in de bedoeling nog enkele voorstellingen te geven; abonnementen zijn echter alleen geldig voor de hierboven vermelde voorstellingen.

N.B. De mogelijkheid is niet uitgesloten dat na aankomst van het gezelschap eenige wijziging in het programma noodig zal blijken; hiervan zal echter onmiddellijk in de bladen mededeeling worden gedaan.

2—2

Bijblad van de Amigoe di Curaçao van 25 Juni 1932.

De Verkoudheid - bacil.

Het Calmetteproces, dat met eene veroordeeling tot gevangenisstraf van een paar dokteren eindigde, is geen erg gelukkig voorbeeld van samenwerking tusschen Fransche en Duitsche geleerden. Gelukkig kan de geschiedenis op andere gevallen van zoodanige samenwerking wijzen, waarop de menschheid altijd met innige dankbaarheid terug behoort te blikken Zoo b.v. op de uitvinding van serum tegen diphtheritis.

Tot het jaar 1891 toe stond de wereld volkomen radeloos tegenover deze verschrikkelijke kwaal, die soms 70 pCt. van haar slachtoffertjes doodde. Artsen, die bij een met den dood worstelend kind gehaald werden, konden weinig anders doen dan een meewarig gevoel achter een geleerd gezicht verbergen, eene rekening schrijven en weer naar huis terug keeren. Men liet de kinderen een beetje gorgelen en in de uiterste gevallen sneed men hen de keel open om door middel van een buisje den longen, die lucht toe te voegen, waarnaar deze zoo snakten. Maar, gelijk gezegd, moesten zeer hooge percentages van de aangetasten het jonge leven er bij laten.

Inmiddels was het in 1884 den arts, Friedrich Löffler, toch al gelukt de diphtheritisbacil als 'n klein streepje in de mikroskoop te onderkennen. Dadelijk ondernam de ontdekker een lange reeks proeven met dieren om den aard en de bestrijding van het eindelijk gevonden gedrocht te bestudeeren en daarbij rees het vermoeden in hem, dat de gevangen genomen bacil in het geheim een gift produceerde. Verder kwam hij met zijn experimenten echter niet. Mismoedig gaf Löffler tenslotte zijn onderzoekingen zelf op, maar gelukkig werden deze dadelijk weer opgenomen door den militairen dokter Emil von Behring.

Terzelfde tijd, dat deze in Berlijn aan het onderzoeken was nam in het Pasteur-Instituut Emile Roux, de zaak ter handen geholpen door zijn grooten leermeester, slaagde de Franschman er ten slotte in het gift, dat de bacil afscheidt te isoleeren. Maar toen kwam de beurt weer aan von Behring. Deze had in Robert Koch een even geniaal leermeester als Roux in Pasteur. Gelijk bekend, was Koch zijn carrière als plattelandarts begonnen, maar in de kwaliteit slaagde hij er in de tuberculosebacil te ontdekken en daardoor was hij ineens beroemd en Geheimrat geworden. Hij richtte in de Schumannstrasse te Berlijn zijn vermaard laboratorium in waar een geheele schaar van begeesterde, jonge geleerden onder zijn oppertoezicht door de mikroskoop zaten te turen. Een dier leerlingen heette Paul Ehrlich en vond het salversan tegen de syfilus uit en een andere weer, Behring, die allereerst een ware hecatombe onder de marmotten van de Schumannstrasse aanrichtte. En in zekeren zin met goed gevolg, want de man slaagde erin de besmette marmotten van de diphtheritis te genezen. Maar ongelukkigerwijze stierven de diertjes aan het geneesmiddel en aldus kwam men eigenlijk niet heel veel verder. Roux, in Parijs en Behring, in Berlijn werkten nu tezamen elkaars wederzijdsch bevinden uit, maar het succes wilde maar niet komen. De proefmarmotten bleven er hardnekkig op staan na toedoening van het serum als konijnen te sterven.

Ten einde raad speelde men toen in Berlijn zijn laatste troef uit. Men spoot 'n aan diphtheritis zwaar lijdend kind met het serum in en ziet ... dadelijk trad genezing in. De geheele wereld barstte in jubel uit toen die goede gevolg bekend werd, maar het duurde toch nog van dat tijdstip van 1891 af een wijltje vóór de nieuwe geneeswijze geperfectioneerd was. Hierbij was het weer Roux die de leiding nam. Hij slaagde er in het serum pijnloos uit paarden te distilleeren en gelang kon men het zelfs een preventief karakter geven, dat geïnjecteerden voor altijd tegen de gevaren van de eens zoo sombere ziekte vrijwaart.

Deze lange geschiedenis werd eigenlijk slechts verteld om de menschen er aan te herinneren hoe listig de wetenschap is en hoe voorzichtig ze daarom doen in zakdoeken á la baisse te gaan. Zakdoeken zullen eerlang bij de overwonnen standpunten opgeborgen of hoogstens nog gebruikt worden om er een knoop in te leggen. Maar daarvan kan geen zakdoekenfabriek bestaan en daarom nogmaals de raad: Gaat in zakdoeken á la baisse.

Want de Amerikaansche bakterioloog Dochez beweert na jaren lange proefnemingen eindelijk er tenslotte in geslaagd te zijn, de bacil der verkoudheid te vinden. Dit beest, dat ons allemaal zooveel schoone dagen verzuurd heeft, is eindelijk gesoleerd geworden en het spreekt van zelf, dat het niet lang meer zal duren of de strijd ertegen is op het heele front ontbrand en daarbij zal het het loodje wel moeten leggen.

Erg frisch is de geschiedenis verder niet, maar de wetenschap mag voor niets ter wereld vervaard zijn en daarom hanteerde Dochez met de moed van een lee w jaar in jaar uit de menschelijke vochtigheden, welke eigenlijk in een zakdoek thuis hooren.

Vermits hij er niets in vinden kon, dat, ook door allesterkste microskoop bekeken, er als een bakterie uit zag, werd gezegde vochtigheid door porceleinen filters heen geperst, maar toen moesten de baccillen haar geheimenissen opgeven, want ze vonden door de poriën heen geen uitweg en bleven dus in het porceleinen potje achter.

Om zeker van de zaak te zijn, werden nu chimpansees met deze overblijfselen ingespoten en zie.... na 2 of drie dagen waren de dieren verkouden. En ook staken ze gezonde dieren aan, welke bij hen in de kooi werden gestopt. Nu moesten de studenten er aan gelooven en deze werden ook tijdelijk verkouden nadat ze van de droesem, op het porseleine potje, genoten hadden. Verdere proefnemingen hebben aangetoond, dat deze ellendige bacillen het 13 dagen in de vrije lucht kunnen uithouden, hetgeen haar verdelging natuurlijk bemoeilijkt. En ook beweert de Amerikaan reeds vastgesteld te hebben dat de aanwezigheid van de verkoudheidsbakterie galvaniseerend werkt op andere ziektekiemen, welke zich min of meer slapend in uithoeken van den mond verstopt houden. Deze worden door de verkoudheids-bacil als het ware uit haar dommel gewekt en aldus gaat een eenvoudige verkoudheid tamelijk vaak gepaard met griep en andere stoornissen.

Msbode

Theodorus Heemskerk.

Wederom heeft de dood een der groote staatslieden van Nederland weggemaaid.

De Nederlandsche bladen melden het overlijden van Mr. Theodorus Heemskerk, herhaaldelijk minister (het laatst in het Kabinet Ruys van 1918 tot 1925), vroeger advocaat te Amsterdam, wethouder in de hoofdstad, Kamerlid, van 1913 tot 1918 Lid van den Raad van State, Minister van Staat en bij zijn overlijden nog lid der Tweede Kamer.

Deze, ook bij de andere partijen zeer geziene parlementaire veteraan zou de volgende m and (20 Juli) tachtig jaar zijn geworden. Een betrekkelijk korte ongesteldheid rukte hem uit het leven.

Hans die in zijn Parlementaire Portretten zoo typisch onze staatslieden beschrijft, zegt van Heemskerk o.m. (zijn schets dateert uit den tijd dat Heemskerk minister was in het Kabinet Ruys):

De heer Heemskerk had zich in het Kabinet Ruys verzoenigd met een rol op het tweede plan. Althans uiterlijk. Hij, de oudpremier, werd minister van Justitie. Maar geloof gerust, dat hij in werkelijkheid achter de coulissen heel wat meer te vertellen heeft.

Want hij is in het huidige Kabinet de ervaren staatsman, man van groote kennis, zeldzame ervaringen zeer bijzondere scherpzinnigheid.

In de Kamer is hij allerwege een graag geziene figuur. Een man van prettige, beweeglijke jovialiteit. Hij is een Calvinist, maar een van het moderne slag. We kennen allen de Orthodoxen, zooals die in vele boeken beschreven worden, zooals die op ons neerkijken van deftige portretten. Stroeve, erentfeste figuren, vol gedegen ernst en stille statigheid plechtig en breed van gebaren, zwart van kleed en zwart van geslotenheid. Zooals Kuyper zat in het Parlement: het was de studie van een schilder waard. Onbeweeglijk in zijn bank, de handen op elkaar tegen de buik, zat hij te luisteren, een trek van stuurschheid en onbewogenheid op het gelaat, de lippen stijf gesloten. Hij lachte nooit.

Grappen, geestigheden hoorde hij, maar.... hij hoorde ze niet.

Ze hadden geen vat op hem. Ze gleden langs hem heen, als regendruppels langs een oliejas. Ik heb hem in de Kamer nooit zien lachen. Aan dit soort calvinistisch uiterlijk, is het Parlement vele jaren gewend geweest. Talma bracht een andere generatie naar voren: meer los in de wegingen, meer wereldsch en modieus gekleed, met revolutionaire das, een gekleurd vest en een oncalvinistisch fantasie costuum, was deze afgevaardigde absoluut niet de type van een orthodox predikant.

En Heemskerk heeft het parlementair calvinistisch uiterlijk in een nog nieuwere phase van ontwikkeling gebracht. De naam jolig christelijk, onder zijn Kabinet ontstaan, toont reeds aan, hoe weinig in het Parlement de, wat men dan noemt christelijke leden tot dusverre aan vroolijkheid te zien hebben gegeven. En als minister Heemskerk vroeger aan het redevoeren was, en met zijn sprankelend vernuft de Kamer bezig hield, en gloeiende vonken van geestigheid deed opspringen, en zijn spontaan-zichgeven de Kamer in beweging bracht, dan.... zag men Kuyper alweer in zijn bank zitten: stil, roerloos, gesloten, somber, stuursch, en men voelde als het ware in hem den wrevel tegen dit nieuwe verschijnsel van parlementair calvinisme.... en dan zag men in-eens, fel duidelijk, het verschil tusschen deze twee christelijke staatslieden.

Zoo is Heemskerk nog.

Hij werd heel wat jaartjes ouder, maar zijn geest bleef jong en lenig.

En aan alle somberheid heeft hij een broertje dood. Hij is heelemaal geen doordrijver. Geen fanaticus.

De hr. Heemskerk staat daar, trots zijn Calvinistische beginselen, als de man van meer gematigde rechtsche politiek, gematigder nog dan hij als Kamerlid heeft voorgestaan. Want dan kon zijn redenaarstalent nogal eens uitschieten in felle vlammetjes van al te scherpe op-den-man-af-bestrijding. Dan kwam hij des middags haastig uit Amsterdam, van het Prinsen- naar het Binnenhof, draafde Kamer in, schoof de „de krullen van zijn voorhoofd weg" en hield een half uur later een redevoering, die delinkerzijde in nijdig interrumpeeren deed ontsteken. De overdreven scherpte die onaangenaam aandeed, welke hem als Kamerlid wel kenmerkte, is later geheel verdwenen.

Spotten kon hij als weinigen. Wat dansten de edele buiken der Kamerleden niet van plezier, toen hij, tot de heer Hugenholtz sprekend, het eens had over „de geachte verbeelding van den geachten afgevaardigde." En wat zwom de perstribune in oprechte vroolijkheid, toen de minister ook eens zoo simpel langs zijn neus weg zeide, in verband met dagbladcritiek op zijn Kabinet: Ik heb groote eerbied voor de menschen van de krant, maar ik geloof toch dat de journalisten niet de meeste ondervinding hebben van het oplossen van ministerieele crises.

En dan moet men de minister zien, als hij er iemand „tusschen heeft genomen...

De Kamer juichte hem toe.

Maakt oude handdoeken nieuw.

Wanneer de handdoeken kaal beginnen te worden, maar nog geen formeele gaten hebben, kan men ze weer geruimen tijd bruikbaar maken door twee dunne eensgezins versleten handdoeken op elkaar te leggen en rondom vast te stikken met wit garen. Men begint te stikken in het midden en stikt een vierkant, zorgend, dat het steeds grooter wordt tot het tenslotte langs de vier buitenste randen van de doeken gekomen is. Daarna stikt men nog een kruisje van de eene punt naar de andere en de handdoek is weer voor het gebruik in de badkamer geschikt.

Ter Overdenking.

In het Surinaamsch blad dicht „Sonja" dikwijls aardige gedichten. Zoo lazen we er nu weer een, naar aanleiding van het volgende, uit een interview van Raden Mas Noto Soeroto, in de Gr. Amsterdammer.

„Ik wil ook uitdrukkelijk verklaren dat (bij een ophanden zijnd bezoek aan Ned. Oost-Indië) er geen sprake van zal zijn, dat ik voor het volk, op massa bijeenkomsten e d. zou spreken of mijn denkbeelden propageeren. Ik denk er niet aan dit te doen; ik zou den kleinen man slechts steenen voor brood geven en zal me ertoe bepalen om, wanneer er aanleiding voor mocht zijn, in besloten intellectueele kringen mijn ideeën uiteen te zetten.

In dezen tijd van ongekende nooden,
Nu het gebinte kraakt van heel den wereldbouw,
Voelt menigeen zich met een last beladen,
Waarvan nooit werd vermoed, dat hij dien torsen zou.

Hij, die in rust zijn dagen dacht te slijten,
Geprezen of benijd om zijn verworven geld,
Ziet — ijdelheid van aardsche kostbaarheden! —
Hoe zijn geroemd bezit tot schamelheid versmelt.

Hij, die zich kracht tot werken zag gegeven,
Met hoofd of hand zich won een ruim en blij bestaan,
Ziet zich tot rust gedoemd en nu zijn dagen
In doffe ledigheid de een na d'âar vergaan.

Wie zich in deze tijd wendt tot de schare
Of zich daaruit tot gids en leider kiezen laat,
Hij drage vól besef en moge overpeinzen,
Hetgeen de taak vereischt, die hij verrichten gaat.

Men bouwt al ras in de vergaderzalen
Voor oogen, moegetuurd, een schittrend luchtkasteel,
Maar als dan straks de lijnen gaan vervagen,
Wordt dubbel leed der arme zwoegers deel.

En wie verklaart reeds wegen te ontwaren,
Waarlangs men treden kan uit diep moeras van nood.
Hij koopt zich korte gunst voor droevige misleiding,
Die ijd'le hoop verwekt en steenen geeft voor brood.

Niet uit het wiss'len van veel schoone woorden,
Waarom de massa juicht en snel haar aanhang geeft,
Maar uit een moeizaam zoeken van de wijsten
Is 't misschien dat weer een beet're tijd herleeft.

Zoo sprak ook hij, die voor zijn landgenooten
Het best' en schoonste zoekt, dat hij bereiken kan.
Maar waarschuwt voor den weg der demagogen[1])
Herleest het manend woord van een veelwetend man.

13.6'32. SONJA.

1) Volksmenners.

Feuilleton.

Inkwartiering bij 't Kantonierke.

door FLOR. HEUVELMANS.

3

— Ja, voor de duiven is het voorzeker het ergste, ergier volgens u dan voor de menschen, zei de schoolmeester; als ge vrouw noch kinderen hebt, dan zitten de duiven op de eerste bank.

— En vroeger won ik nog al eens eenige frankskes met de prijsvluchten, lijk verleden zomer met den prijs van Tours, zeven en dertig frank; het deed goed bij mijn pensioentje; het kwam zoet binnen. En dan, de doktoor van Votreghem, die mij een koppeltje van mijn blauwgeschelpte gekocht had vier stukken, dat was ook van geen reffuus.... En dan die verwenschte Duitschers!....

En Jan wreef zijn eeltige hand over zijn stoppelbaard van vijf dagen met de bevende schokjes van den ouden handwerker, spuwde in den kolenbak en klopte de asch van den ersatz tegen zijn klomp uit zijn steenen pijpje, zuchtend voegde er aan toe:

— Mijn tong is rauw opengepikt, en toch kan een mensch dat rooken niet laten. Smerige Duitschers!

Hij wond zich meer en meer op en werd ten slotte heelemaal boos.

— Maar dees mag ik zeggen, riep hij wraakgierig uit, als de laatste Duitscher het dorp verlaat, dat die maar vluge beenen hebbe, want dien zal ik raken, hoe oud ik ben of niet!

— Nu wordt de tijd voor de soep, zei de brouwer opstaande, als ons kantonierke zoo voortgaat, vliegen wij straks alle zes het kot in, en Roos erbij!

— Ik hoor niets van ulie gewauwel, grolde de waardin, en bemoei er mij niet mede. 't Is al erg genoeg, al die miserie van den oorlog, en ik wou ook, dat ze maar gauw weg waren, dat onze Charel weer thuis was, en dat er weer nering kwam.

En mede sloeg zij haar koffiemolen tusschen haar knieën; krassend werd de koffie gemalen, want de moor stond te koken op de Leuvensche kachel.

Heel het gezelschap was opgestaan en elk betaalde zijn gelag; de jassen werden dichtgeknoopt, de halsdoeken dichter aangesnoerd, de petten vaster op het hoofd gedrukt. Door de geopende straatdeur ging het gezelschap naar buiten; weer drong een vlaag koude wind binnen, die den tabaksrook de wereld inzond, terwijl de koffiemolen voortkraste, en dicht viel de deur.

Op dit middaguur was geen levend wezen op de markt te bespeuren. Het was er een nare, doodsche oorlogsstilte. Alleen een vreemdsoortige gestalte boerenkar stond midden op de markt bij de arduinen pomp; krassend vlogen een zestal kauwen om den ontnaalden grijzen kerktoren; in het westen voorspelde en zwarte wolk een koude regenvlaag, en de gure voorjaarswind joeg stof, hooi en strooihal men voor zich uit.

Eer het avond was, en die viel bij dit sombere weder vroeg in, wist het heele dorp, dat de Duitschers er stillekens zouden uittrekken, en dat het niet lang meer duren zou, of den eenen of anderen morgen zou er in Bastenhout, zoo op z'n onverwachts, geen enkele Duitscher meer te zien zijn, behalve misschien het lijk van den laatst vertrekkende, dien Jan Brabants, het kantonierke, een manneke minder zou gemaakt hebben.

Dit gebeurde in het voorjaar 1915; en nu was het winter 1916, en de Duitschers waren nog niet weg.

HOOFDSTUK II.

Bij Jan Brabants.

Zijn hulsje stond aan den heikant. Hiermede werd niet bedoeld een dorre zandvlakte, neen, wat men heikant noemde was een groepje van zes of zeven woningen, twintig minuten van de kom van het dorp, op den weg naar Masthille niet ver van de eerste dennebosschen, die zich uitstrekten tot genoemd dorp, drie kwartier ver.

't Was dus in den winter 1915-1916, en reeds hadden de Duitschers, tot groote spijt en woede van Jan, een aanzienlijk deel van die bosschen geveld. De stammen werden met de stoomtram weggevoerd, waarheen wist de duivel; de mutsaard werd opgestookt, want 't was erg koud dien winter.

Jan Brabants heette in 't dorp, 't Kantonierke; nooit werd hij anders genoemd; de secretaris, de brievenbesteller en de veldwachter, en misschien nog een tiental andere menschen, wisten dat zijn naam, zijn „van", eigenlijk Brabants was.

Hij woonde met zijn zuster, Marie Brabants, maar aangezien hun moeder Joke Tandus heette, bleef Marie Brabants haar leven lang, Mieke van Joke Tandus heeten, alsof de naam van den vader volstrekt van geen tel was, wat overigens in de Kempe wel meer gebeurt.

't Kantonierke was met wat de Franschen een esprit fort noemen, in de Kempische boeren een „ribberaal"; niet dat hij God en kerk verzuimde, neen, maar hij had iets weerbarstigs in zijn brein, hij ging niet makkelijk met alles mee, hij wist veel te beknibbelen, en deed het dan op een bijtenden, afdoenden toon, koppig en halsstarrig, alsof hij zeggen wilde; Zoo en niet anders! Als hij Zondags naar de Hoogmis ging, had hij achter in de slippen van zijn lange jas een lijvig kerkboek, met groote letter gedrukt — om geen bril te moeten gebruiken — begon zijn Mis te lezen als de Pastoor de zijne inzette, en besloot zijn laatste Evangelie als de Pastoor gewoonlijk nog maar aan de Communie was; dan sloeg 't Kantonierke zijn boek dicht, met een lichten klap en zeker vertoon, en met een blik die beduidde: Ik heb er mee gedaan, wat hebt gij daar aan het altaar nu nog verder uit te zetten?

Nochtans wilde Jan niet, dat men hem voor „ribberaal" hield. Wat ik ben, had hij eens gezegd, ik ben eigenlijk protestant. En inderdaad Jan protesteerde tegen alles en nog wat, had veel gazetjes gelezen, vooral onder den schoolstrijd in de jaren '80, want toen was Jan al van de „administratie" van de „ponzesjossee"[1]) in zijn hoedanigheid als kantonier, en Jan had gelezen, dat als iemand met iets niet akkoord ging, die iemand moest protesteeren, en daar Jan zelden met iemand akkoord ging, had hij steeds te protesteeren, en wie veel protesteert, zei Jan, is een protestant.

1) Ponts-et-Chaussées = Dienst van Bruggen en Wegen.

(Wordt vervolgd).

NEDERLANDSCH TOONEEL

in de Stadsschouwburg!

ALGEMEEN NEDERLANDSCH VERBOND.

Voorloopig Speelplan.

Zaterdag 25 Juni:
Openingsvoorstelling: „De medailes van een oude vrouw."

Zondag 26 Juni:
Tweede voorstelling: „De dienstknecht in het huis."

Dinsdag 28 Juni:
Derde voorstelling: „Klein tooneel en voordrachtkunst."

Donderdag 30 Juni:
Vierde voorstelling: „Als je maar een verleden hebt."

Zaterdag 2 Juli:
Vijfde voorstelling: „De Schok."

Het ligt in de bedoeling nog enkele voorstellingen te geven; abonnementen zijn echter alleen geldig voor de hierboven vermelde voorstellingen.

Zie voor mogelijke wijzigingen de berichten in dit blad.

Prijzen der plaatsen:

	A. N. V. Leden	Niet Leden
1e Rang abonnement	fl. 15.—	fl. 17.50
1e Rang plaatskaart	„ 4.—	„ 4.50
2e Rang abonnement	„ 12.50	„ 15.—
2e Rang plaatskaart	„ 3.50	„ 4.—
3e Rang abonnement	„ 10.—	„ 12.—
3e Rang plaatskaart	„ 2.50	„ 3.—

De kaartenverkoop en plaatsbespreking alleen bij „LA MODA" Heerenstraat 7.